

Η διαχρονική πορεία του καπνίσματος στον εφηβικό πληθυσμό και ο ρόλος των ψυχοκοινωνικών συντελεστών στην πρόληψη

27.05
2020

Άννα Κοκκέβη

Ομοτ. Καθηγήτρια Ιατρικής Σχολής Παν/μίου Αθηνών

Επιστ. Υπεύθυνη Τομέα Επιδημιολογικών & Ψυχοκοινωνικών Ερευνών

Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγείας Νευροεπιστημών & Ιατρικής Ακριβείας

«Κώστας Στεφανής» (ΕΠΙΨΥ)

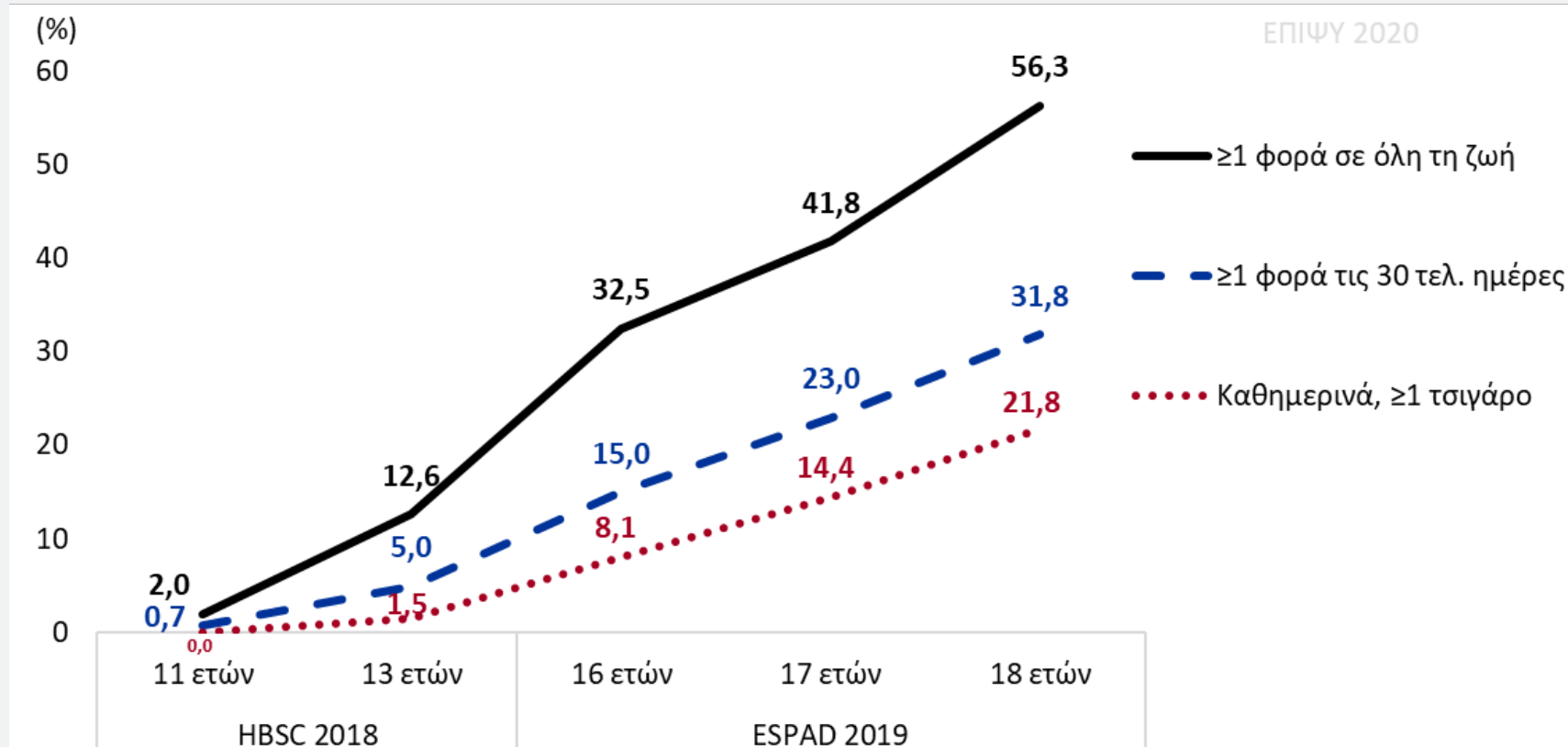

Διακρατικές επιδημιολογικές έρευνες για τη ψυχοκοινωνική και σωματική υγεία των εφήβων (συμμετέχουν > από 40 χώρες)

- **HBSC/WHO** (Health Behaviours in School Aged Children)
- **ESPAD** (European School Population Survey on Alcohol and other Drugs) Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο για τα Ναρκωτικά
- Επαναλαμβάνονται κάθε 4 χρόνια
- Στην Ελλάδα διεξάγονται από το ΕΠΙΨΥ από τη δεκαετία του 1980
- Συμμετέχει πανελλήνιο αντιπροσωπευτικό δείγμα μαθητών (4.000 – 35.000) εφηβικής ηλικίας 11,13,15 ετών (HBSC) και 13-18 ετών (ESPAD)
- Μέθοδος συλλογής στοιχείων : συμπλήρωση ανώνυμου ερωτηματολόγιο μέσα στις τάξεις

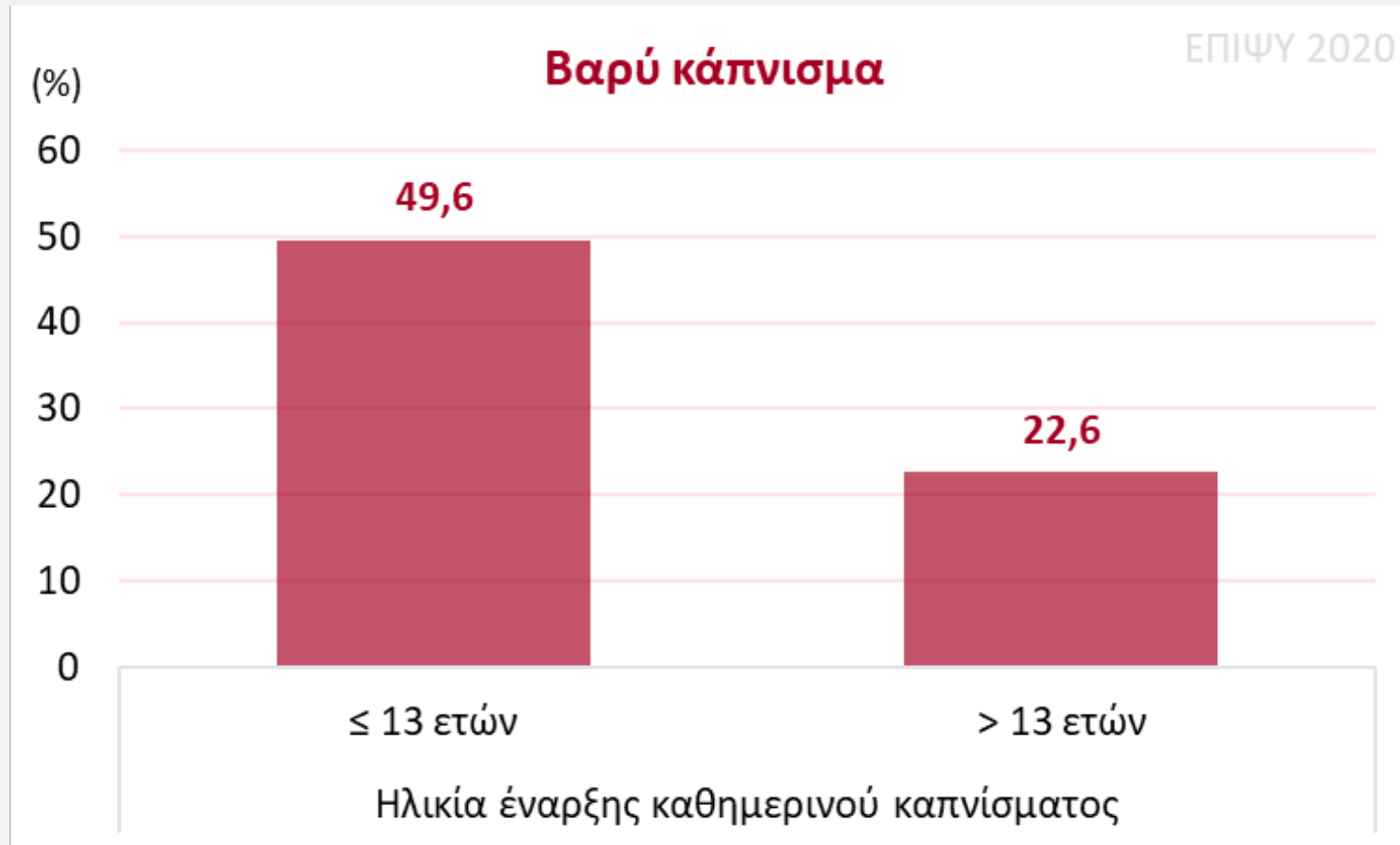

Κάπνισμα σε σχέση με την ηλικία των εφήβων

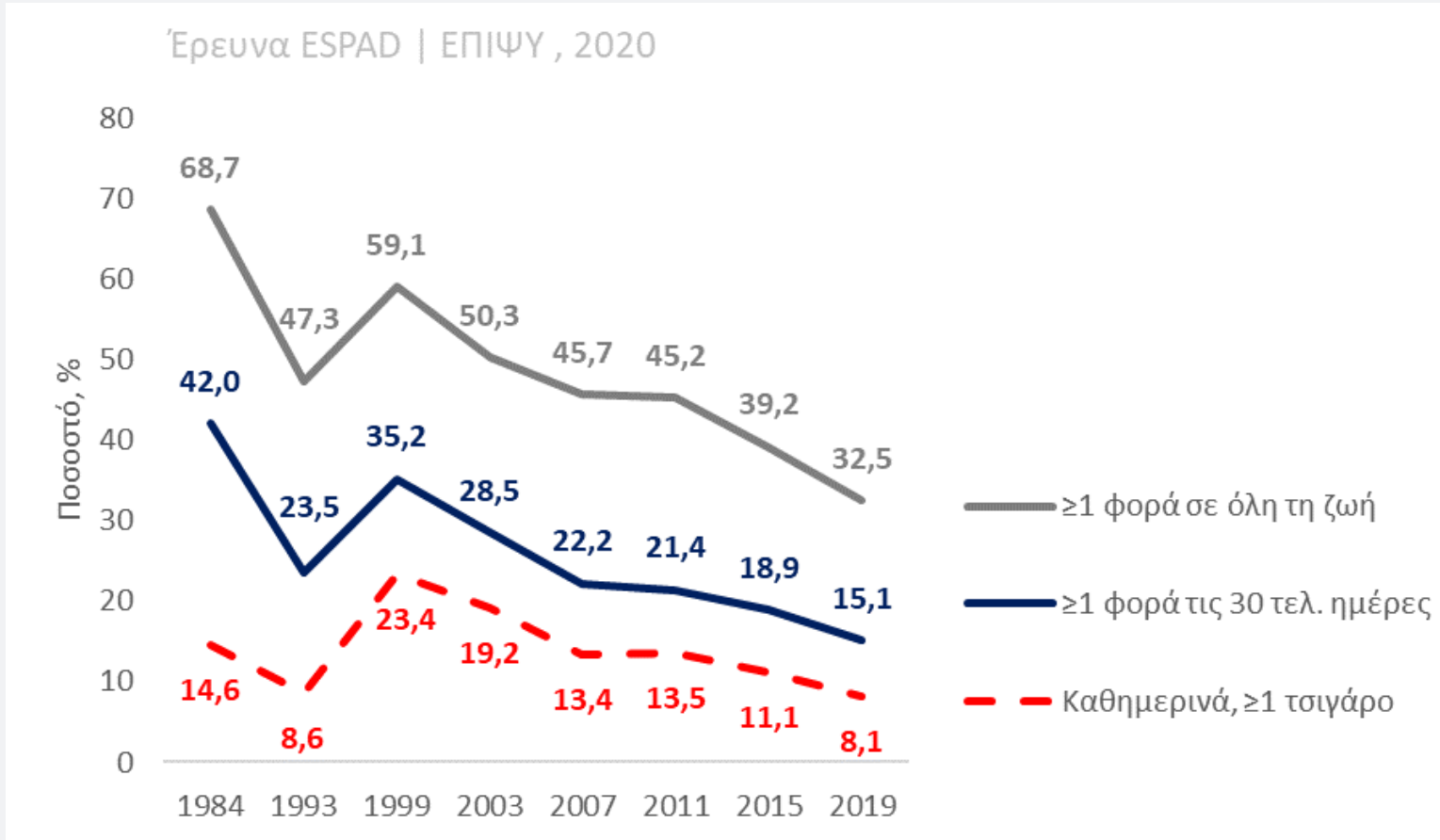

Πρώιμη ηλικία έναρξης καθημερινού καπνίσματος (<13έτη) και βαρύ κάπνισμα (> 10 τσιγάρα την ημέρα) στην ηλικία των 18 ετών

Διαχρονικές Τάσεις καπνίσματος στους 16χρονους

Κάπνισμα ηλεκτρονικού τσιγάρου στους 16χρονους (Έρευνα ESPAD - 2019)

- Το 2019, **χρήση ηλεκτρονικού τσιγάρου** έστω και μία φορά ανέφερε το **35,1%** (~ 32.000 μαθητές), σε υψηλότερα ποσοστά τα **αγόρια** (42,5%) συγκριτικά με τα κορίτσια (28,2%).
- Από τους 16χρονους που έχουν πειραματιστεί έστω και μία φορά με το ηλεκτρονικό τσιγάρο, ένας στους 3 (**11,0%** επί του συνόλου ή ~ 10.000 μαθητές) το κάπνισε μέσα στις τελευταίες 30 ημέρες πριν από τη διεξαγωγή της έρευνας, σε σημαντικό υψηλότερο ποσοστό τα **αγόρια** (14,7%) από ό,τι τα κορίτσια (7,6%).
- Σχεδόν **διπλασιάστηκε η χρήση ηλεκτρονικού τσιγάρου** από το 2015 (19,1%) στο 2019 (35,1%).
- Μεταξύ αυτών που αναφέρουν χρήση ηλεκτρονικού τσιγάρου, **ο ένας στους τρεις** (31,0%) **δεν** έχουν καπνίσει ποτέ συμβατικό τσιγάρο. Το ποσοστό αυτό έχει **διπλασιαστεί** σε σχέση με το 2015 (16,3%).

Η Ελλάδα σε σύγκριση με άλλες χώρες (ESPAD/2015)

- **Υψηλότερο** ποσοστό εφήβων στην Ελλάδα αναφέρουν **εύκολη πρόσβαση** σε τσιγάρα, συγκριτικά με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο
- **Χαμηλότερο** ποσοστό στην Ελλάδα αναφέρουν ότι **έχουν καπνίσει** έστω και μία φορά στη ζωή τους.
- Στα επίπεδα του ευρωπαϊκού μέσου όρου βρίσκονται τα ποσοστά του **πρόσφατου** (μέσα στις 30 ημέρες πριν από την έρευνα) και του **καθημερινού** καπνίσματος στη χώρα μας.
- **Πρώιμη έναρξη** καπνίσματος - σε ηλικία κάτω των 13 ετών – αναφέρεται από **χαμηλότερο** ποσοστό στην Ελλάδα σε σύγκριση με τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο
- **Διαχρονικά**, η Ελλάδα ακολουθεί στο κάπνισμα των εφήβων την ίδια πορεία με τον μέσο όρο των χωρών του προγράμματος ESPAD.

Κάπνισμα ηλεκτρονικού τσιγάρου στους μαθητές 16-18 ετών (Έρευνα ESPAD)

- Το 2019, **χρήση ηλεκτρονικού τσιγάρου** έστω και μία φορά ανέφερε το **43,5%** (~ 132.500 μαθητές), σε υψηλότερο ποσοστά τα **αγόρια** (51,8%) συγκριτικά με τα κορίτσια (35,5%).
- Από τους μαθητές 16-18 ετών που έχουν πειραματιστεί έστω και μία φορά με το ηλεκτρονικό τσιγάρο, ένας στους 3 (**13,3%** επί του συνόλου των μαθητών, ~ 40.500 μαθητές) κάπνισε ηλεκτρονικό τσιγάρο μέσα στις τελευταίες 30 ημέρες πριν από τη διεξαγωγή της έρευνας, σε σημαντικά υψηλότερο ποσοστό τα **αγόρια** (18,5%) από ό,τι τα κορίτσια (8,4%).
- Μεταξύ αυτών που αναφέρουν χρήση ηλεκτρονικού τσιγάρου, **ο ένας στους πέντε** (24,0%) **δεν** έχουν καπνίσει ποτέ συμβατικό τσιγάρο.

Πρόληψη : Η σημασία της αναγνώρισης της ευθραυστότητας των εφήβων. Μερικά παραδείγματα από τα ευρήματα των ερευνών

- Περισσότεροι από δύο στους 5 εφήβους (43,2%) δηλώνουν πως δεν είναι ικανοποιημένοι από τη ζωή τους
- Περισσότεροι από δύο στους 5 εφήβους (44%) αναφέρουν 2 ή και περισσότερα συμπτώματα ψυχολογικής ή σωματικής φύσεως 2 ή και περισσότερες φορές την εβδομάδα
- Περισσότεροι από 1 στους 4 (28,2%) εμφανίζουν καταθλιπτικό συναίσθημα

Σημείωση : σύμφωνα με τα στοιχεία της πιο πρόσφατης διεθνούς έρευνας HBSC (2018) από 45 χώρες (>220.000 μαθητές 11,13 και 15 ετών), οι δείκτες «ικανοποίηση» από τη ζωή, «κατάσταση υγείας» και «άγχος» είναι δυσμενέστεροι στους εφήβους από χαμηλότερο κοινωνικοοικονομικό επίπεδο.

Ανάγκες - προτεραιότητες στον τομέα της πρόληψης

- Μεγαλύτερη έμφαση στην εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση εκπαιδευτικών, γονιών και άλλων προσώπων που ασχολούνται με τους εφήβους.
- Εκπαίδευση που θα στηρίζεται σε τεκμηριωμένα ερευνητικά δεδομένα.
- Εντατικότερη συνεργασία και ανταλλαγή μεταξύ των φορέων – συντονισμός
- Αξιοποίηση ερευνητικών ευρημάτων από τα Υπουργεία Παιδείας και Υγείας για τη χάραξη και εφαρμογή πολιτικών πρόληψης

Περισσότερες πληροφορίες

Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγείας,
Νευροεπιστημών και Ιατρικής Ακριβείας (ΕΠΙΨΥ)

<https://www.epipsi.gr/>

Τηλ:

2106170840

2106170844

2106170849

E-mail:

erevna.hbsc@epipsi.gr

espad@epipsi.gr